

CAPELEN DAMM

KLIMA- OG MILJØRAPPORT

Leder	3
Dette er Cappelen Damm	4
Våre klima- og miljømål	5
Avtrykk fra skog til bok	6
Bokens fotavtrykk	8
Nøkkeltall fra klimaregnskapet 2021	10
Regnskap og målsettinger i eget hus	11
Slik jobber vi videre	12

Cappelen Damm AS er sertifisert iht. FSC®, PEFC og Miljøfyrtårn.

Forlagets klimaregnskap er utført av Cemasys, etter den internasjonale «A Corporate Accounting and Reporting Standard». Beregninger i henhold til Scope 3 foretas basert på dagens forutsetninger og gjeldende valgte løsninger av leverandører. Faktorer som kan påvirke klimaregnskapet, er endringer i reglement ved lover og forskrifter fra lokale, nasjonale og internasjonale myndigheter og valgte løsninger hos leverandører. Ulike metoder for beregning av klimaregnskap vil gi ulikt resultat. Definisjonen som forlaget benytter ved begrepet «klimanøytralt forlag» er forlagets egne utslipp scope 1 og 2. Dersom forlaget endrer metode for beregning av klimaregnskap, vil dette kommenteres særskilt.

Ønsker du å vite mer om Cappelen Damms klima- og miljøarbeid i sin helhet, ta gjerne kontakt med miljøansvarlig Roy Jensrud. Eller les mer på [nettsiden vår](#).

Leder

Klimautfordringen verden står overfor krever forandring, og vi må alle delta i omstillingsprosessen som handler om at vekst og utvikling må ta hensyn til naturens tålegrenser og støtte opp under FNs bærekraftsmål. Cappelen Damm ønsker å bidra ved å spre kunnskap og skape debatt gjennom våre utgivelser, og ved å ta ansvar for at bokens verdikjede fra skog til bok skaper et minst mulig klimaavtrykk.

Cappelen Damm har røtter som går helt tilbake til den førindustrielle tid i Norge. Den gang var ni av ti nordmenn knyttet til jordbruket, økonomien var i stor grad basert på selvforsyning, redskapene var enkle og i hovedsak drevet av vann- eller muskelkraft. Menneskeskapte utslipp av klimagasser kom med den industrielle revolusjon og akselererte kraftig fra midten av 1800-tallet. Lenge ble forurensning og klimautslipp sett på som nasjonale anliggender, og først i 1970-årene ble det slått fast at luftforurensning kunne bli spredt over store avstander med vær og vind, og at utslipp av klimagasser kunne påvirke klodens klima. Femti år senere endrer klimaet seg raskere enn noen gang i menneskehetens historie. Dette skyldes først og fremst bruk av fossile brensler – men også industrielle utslipp og avskoging.

To av grunnpilarene i all forlagsvirksomhet er ansvarlighet og langsiktighet. Men i arbeidet med å redusere våre klimagassutslipp er det mest ansvarlige å sette seg relativt kortsiktige mål. Derfor er vår ambisjon at Cappelen Damm skal være klimanøytral på egne utslipp innen 2026, og at våre bøker skal produseres i henhold til FNs bærekraftsmål. Vi ønsker å redusere våre egne klimagassutslipp

så mye som mulig, og kun benytte ulike former for klimakompensasjon når ytterligere reduksjoner ikke er mulig.

I Cappelen Damm har vi arbeidet med klima, miljø og bærekraft i lang tid. Da vi i 2021 for første gang offentliggjorde vår klima- og miljørapport, var det i håp om at vi kan inspirere andre – og oss selv – til å intensivere innsatsen og finne stadig bedre løsninger.

Tom Harald Jensen
 Administrerende direktør
 Cappelen Damm

Dette er Cappelen Damm

Cappelen Damm er Norges største forlag. Vi utvikler, formidler, selger og distribuerer kunnskap, kultur og leseopplevelser til voksne og barn, gjennom mer enn 2000 nye utgivelser hvert eneste år. Vi er 360 ansatte i forlaget.

Hvor vil vi?

Cappelen Damm har som mål å være det mest bærekraftige forlaget i Norge.

Vi skal være klimanøytrale innen 2026 på egne utslipp og kompenserer for uunngåelige utslipp. Vi synliggjør både konkrete handlinger og tiltak samt utviklingen til forlaget gjennom konkrete handlinger i en årlig klima- og miljørapport. På sikt skal vi bidra til å fjerne mer karbondioksid fra atmosfæren enn vi slipper ut.

Vi har som mål å redusere klimagassutslipp knyttet til produksjon av bøker med 42 prosent innen 2030 (i forhold til basisåret 2018) og med 84 prosent innen 2040.

CO₂-reduksjonen skjer via energieffektivisering, digitalisering, rasjonell og effektiv arbeidsflyt, nye materialløsninger og miljøvennlige distribusjonsløsninger.

Hva gjør vi?

For å redusere miljøbelastningen av vår virksomhet så mye som mulig, arbeider vi gjennom våre egne og samarbeidspartneres sertifiseringer.

Reduksjoner skjer enten ved å gjøre nåværende materialer og produksjonsmetoder mindre forurensende, eller finne nye og lavere utslippsalternativer.

Cappelen Damm er det eneste forlaget i Norge som er sertifisert Miljøfyrtårn, FSC®, PEFC og som benytter verktøyet PREPS. Vi har også signert Grønnvaskingsplakaten samt Grønne innkjøp.

Kort om sertifiseringsordningene og de andre initiativene:

- FSC og PEFC er miljømerkinger som stiller krav til at skogsdriften ikke fører til avskoging, at hogsten foregår kontrollert og at den tar hensyn til lokalbefolkningen. Dette omfatter både biologisk mangfold, økonomisk bærekraft og sosiale aspekter.
- PREPS er et verktøy for å sjekke at papirkvaliteter vi benytter ikke kommer fra kontroversielle kilder. Forlagets målsetting er ambisiøs: null avskoging og ingen fiber fra tropisk regnskog.
- Miljøfyrtårn er en anerkjent miljøsertifisering av kontorbygg i Norge, og har

gode HMS-rutiner og miljøstyring/miljøledelse i fokus. Miljøstyringen krever også dokumentasjon og beskrivelse av tiltak for energieffektivisering, gjenvinning av avfall, miljøsertifiserte leverandører og anskaffelser.

- Grønnvaskingsplakaten er en veileder for bedrifter som vil unngå grønnvasking og heller bidra konkret til at det grønne skiftet skjer raskere. Den er laget for å kunne favne alle FNs 17 bærekraftsmål. Gjennom å signere plakaten har Cappelen Damm gitt et løfte overfor kunder, samarbeidspartnere og ansatte og viser at vi ønsker å etterleve prinsippene etter beste evne.
- Grønne innkjøp er en separat plattform der man deler erfaringer og bygger kunnskap om hvordan bedrifter og det offentlige kan bruke innkjøpsmakten bedre. Målet er å ha en positiv påvirkning på klima, miljø og mennesker, og skape grønn konkurransekraft, gjennom 10 prinsipper for grønt innkjøpsnett.

42 %

Vi skal redusere CO₂-utslippene knyttet til bokproduksjon med 42 prosent innen 2030, ift. 2018-nivå.

84 %

Vi skal redusere CO₂-utslippene knyttet til bokproduksjon med 84 prosent innen 2040, ift. 2018-nivå.

2026

Vi skal være klimanøytrale innen 2026 på egne utslipp og kompenserer for uunngåelige utslipp.

Våre klima- og miljømål

Vi ønsker å gi vårt bidrag til FNs bærekraftsmål og har utviklet en egen målsetting for dette arbeidet. Av totalt 17 bærekraftsmål har vi identifisert 9 der vi har størst mulighet til å utgjøre en positiv forskjell. Målene er ambisiøse og er en del av forlagets miljøarbeid.

Vi vil redusere miljøbelastningen mest mulig gjennom våre egne og våre samarbeidspartneres sertifiseringer.

Smarte miljø- og klimaløsninger

Vi skal redusere klimabelastningen med 42 % innen 2030 på trykte bøker.

Anstendig arbeid i leverandørkjeden

Vi skal være en aktiv pådriver for anstendige arbeidsforhold i vår leverandørkjede.

God og inkluderende arbeidsplass

Vi skal være det mest attraktive forlaget å jobbe i.

Bærekraftige produkter

Våre kunder skal være trygge på at forlagets produkter er bærekraftig produsert og av høy kvalitet.

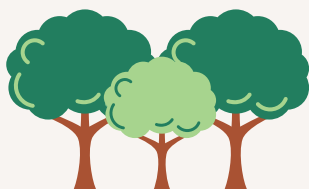

Forlagets prioriterte FNs bærekraftsmål

Cappelen Damm prioriterer bærekraftsmål som skal sikre god helse, ansvarlig forbruk og produksjon, smarte miljø- og klimaløsninger og etiske samarbeid i leverandørkjeden. Dette skjer ved forlagets sertifiseringer Miljøfyrtårn, FSC og PEFC. Det er satt målbare klimamål der det er hensiktsmessig. Vi kaller dette kvantifisert bærekraft.

Avtrykk fra skog til bok

Det er mange ledd i bokens verdikjede. Cappelen Damm jobber med å redusere klimafotavtrykket i alle ledd. Noen grep kan vi ta selv, andre ganger påvirker vi gjennom samarbeidsavtaler og ved å stille miljø- og klimakrav til leverandørene våre.

Skogen

Skogen er matkilde og levested for dyr og vekster. Den gir vern mot vind, regn og solbestråling. Den er næringsvei, kulturbærer og et sted for rekreasjon og fritid. Tar vi vare på skogen, tar vi også vare på vårt eget livsgrunnlag, trivsel og økonomiske velstand.

Slik bidrar Cappelen Damm til bærekraftig skog:

- Vi har som strategi å bidra til null avskoging.
- Vårt mål er at vi kan spore opprinnelsen av treet som er benyttet i papiret vi bruker.
- Vi er FSC- og PEFC-sertifisert, og bidrar med det til forsvarlig skogsdrift.
- Vi dyrker ny skog gjennom Trefadder-prosjektet.

Design og materialvalg

For enhver bokutgivelse fra Cappelen Damm blir format, papir, innbinding, typografi og design vurdert med hensyn til kostnader og et ønske om lavest mulig klimafotavtrykk. Våre bøker skal være tilgjengelige i alle kjente formater og tilrettelagt for fremtidige utgivelser.

Vi setter opplag – altså antall eksemplarer en bok trykkes opp i – ut fra det salgspotensialet vi forventer at boken vil ha. Vi har egne beregningsmodeller for å fastsette opplaget. Det påvirker vårt klimafotavtrykk. Et korrekt fastsatt opplag bidrar til færre bøker i retur, samt mindre behov for å resirkulere eller deponere bøker.

Papiret

Valg av bokpapir blir tatt ut fra FSC- og PEFC-sertifiseringene våre. Vi vurderer alltid muligheten for å bruke resirkulert papir og FSC 100 prosent. Målet vårt er å bruke papir som har et lavest mulig klimafotavtrykk, samtidig som det skal være tilgjengelig når vi trenger det.

Cappelen Damm utfører fiberanalyser av utvalgte bøker for å fastslå hva slags trefiber papiret inneholder. I 2021 var alt papir som ble analysert akseptabelt, ikke-kontroversielt og i henhold til forlagets krav til bærekraftig anskaffelse.

Tiltak i egen drift

Vi jobber kontinuerlig med å gjøre driften vår mer effektiv, og implementerer stadig nye energi- og miljøtiltak. Ved vårt hovedkontor i Akersgata bruker vi fjernvarme og strøm. Vi gjør byggtekniske forbedringer for å nå målet om 5 prosent reduksjon i energiforbruket. Vi vil blant annet bytte ut lysarmaturer med LED med bevegelsessensorer der det er hensiktsmessig. Vår helheide Sentraldistribusjon AS skal fase ut dagens oljefyr innen 2025.

I Cappelen Damm optimaliserer vi interne arbeidsprosesser, vi reduserer papirbruken i forlaget og vi legger til rette for digitale arbeidsprosesser. Vi skal redusere bruken av skrivepapir med 30 prosent.

Vi legger til rette for mindre avfall i forlagsdriften. Målet er å redusere papiravfallet med 10 prosent – og å oppnå en generell gjenvinningsgrad på 70 prosent.

Vi skal redusere antall flyreiser med 10 prosent. Vi har som rutine å vurdere om en reise er nødvendig, om en reise kan erstattes av et digitalt møte og hvordan vi kan reise mest mulig miljøvennlig når vi først må reise.

Trykking og innbinding

Av våre egenproduserte bøker var hele 98 prosent i 2021 produsert med miljømerket FSC® eller PEFC. I 2011, vårt første år med sertifisering, var 57 prosent av egenproduksjonen miljømerket.

Cappelen Damm har utviklet en egen innbindingsmetode; Troy®-bindingen. Den forsterker bokens kvalitet og øker holdbarheten. Skolebøker som er Troy®-innbundet, har vesentlig lengre levetid selv ved hardhendt behandling. Det betyr at vi kan produsere færre bøker, og dermed

blir klimafotavtrykket lavere. Vi har ikke hatt noen reklamasjoner etter at vi innførte Troy®-bindingen. Troy®-binding er registrert varemerke og patentert av forlaget.

Transport til og fra trykkeri

12 prosent av bokens CO₂-utslipp kommer fra frakt av bøker til lager og til butikk. Som et klimatiltak leveres bøker kun to dager per uke fra trykkeri til lager.

Vi oppfordrer våre leverandører til å bruke lastebiler som har lavest mulig utslipp, og ber dem om å kombinere vår frakt med andre forlags bøker, slik at bilene fylles mest mulig opp for hver utkjøring.

Vi søker alltid grønne og bærekraftige transportløsninger der det er mulig.

Bokens fotavtrykk

Klimafotavtrykk kan være vanskelig å forstå. Forlaget har derfor regnet om noen tall til størrelser som er lettere å forholde seg til. Disse er ment som eksempler og er ikke eksakt validert tallmateriale.

2021 var preget av kraftig ubalanse i tilbud og etterspørsel av råvarer. I tillegg har vi opplevd globale logistikkproblemer. Forlaget har i år dessuten hensyntatt ytterligere miljøfaktorer for å komplettere bokens fotavtrykk. Totalt antall trykte eksemplarer er redusert i 2021.

Papir vs digital

En gjennomillustrert undervisningsbok medfører et utslipp på 702 g CO₂e per trykte eksemplar. Et digitalt læremiddel av den samme boken som streames eller lastes ned, har et utslipp tilsvarende 1399 g CO₂e.

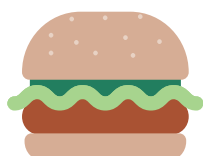
Resirkulert eller ikke?

Når vi velger papir, tar vi hensyn til både miljø og klima. Visste du at resirkulert papir kan ha høyere klimautslipp enn ferske fibre?

Streaming

En digitalbok (ePub) medfører et klimagassutslipp på 407 g CO₂e per eks ved lesning. Dermed det er en lydbok som streames, har denne 733 g CO₂e per eks ved lytting.

Les en bok

Klimafotavtrykket fra en hamburger er på 1028 gram CO₂e. Med tanke på at avtrykket fra en bok er på 592 CO₂e, er vår påstand at du får mer ut av to bøker enn én hamburger.

Fra skog til bok

Av ett tre kan vi lage i gjennomsnitt 332 bøker.

0,5 kilo

Et menneske puster inn ca. 12–15 kg luft i døgnet, og ca. 4 prosent av dette kommer ut som CO₂. Det betyr at vi puster ut 0,5 kg CO₂ per døgn.

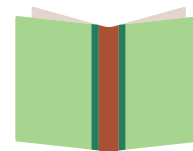
Korrektur på skjerm

Ved å gå over fra papirbasert til digital korrektur, har Cappelen Damm mer enn halvert det interne papirforbruket sitt fra 2018 til 2021.

Hardcover eller pocket?

Pocketutgaven av en bok har i gjennomsnitt 25 prosent lavere klimagassutslipp enn samme bok med stivt omslag.

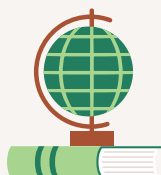
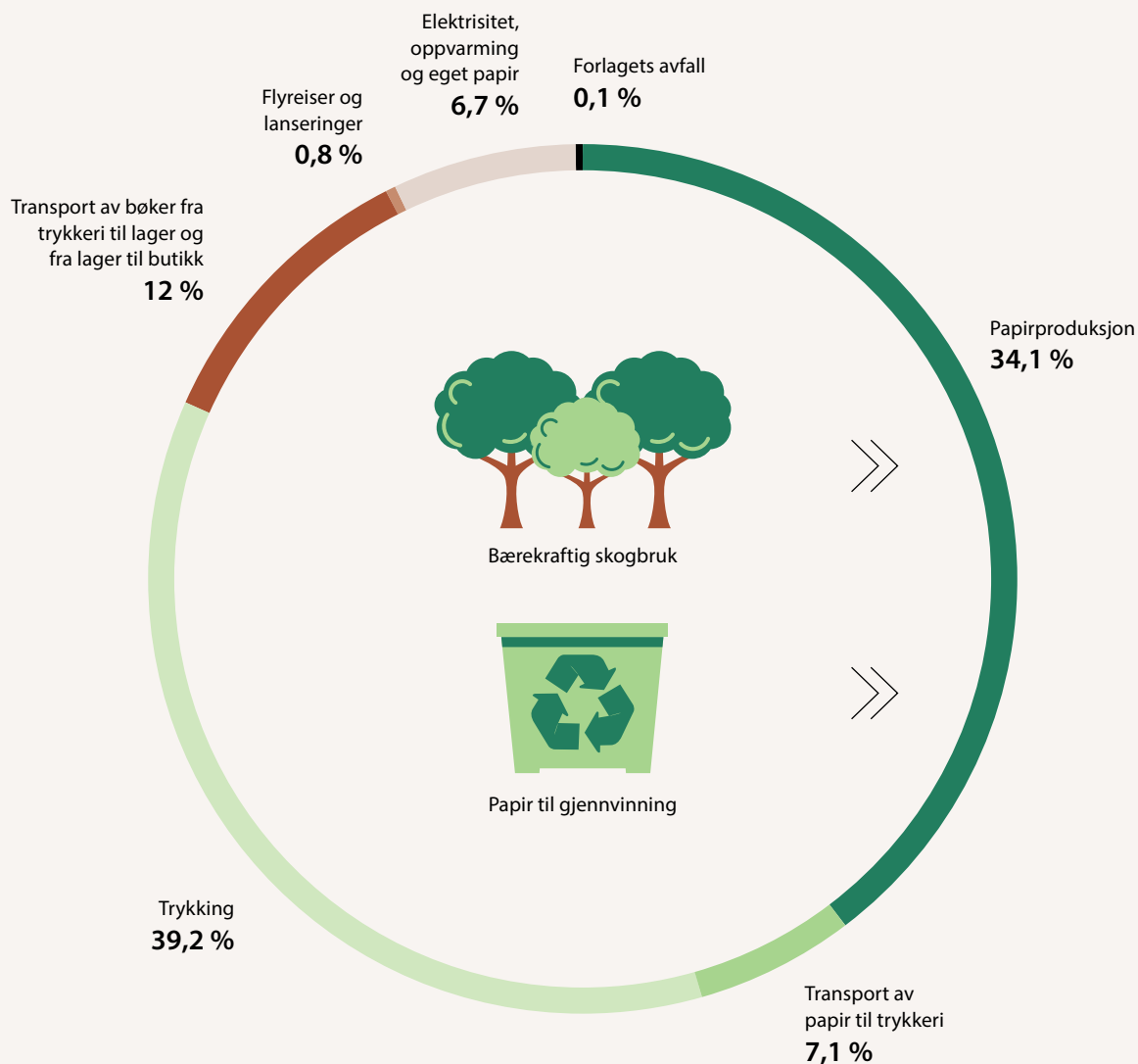

Bestselgeravtrykket

Abid Rajas *Min skyld* var Norges mest solgte bok i 2021. Cappelen Damm trykket opp 78 074 eksemplarer, som ga et klimafotavtrykk på 36 tonn CO₂e.

SLIK FORDELER CAPPELEN DAMMS KLIMAGASSUTSLIPP SEG

Reis i litteraturen

En flytur tur-retur Oslo-Bangkok for én person medfører et utslipp på 1016 kg CO₂e. Det tilsvarer utslippene fra produksjonen av 1716 bøker.

Bærekraftige anskaffelser

Alt Cappelens Damm kjøper inn av varer og tjenester skal være forankret i våre krav om bærekraftige anskaffelser slik som kontroll, åpenhet, respekt for menneskerettigheter og etisk adferd.

Energigjerrige bøker

For å produsere en gjennomsnittlig bok går det med 0,15 kWh. For samme mengde strøm kan du lese en bok i 25 timer under lyset fra en LED-pære på 6W.

Nøkkeltall fra klimaregnskapet 2021

Cappelen Damms energi- og klimaregnskap er en årlig gjennomgang av forlagets aktiviteter og forbruk som fører til klimagassutslipp. Dette innebærer direkte utslipp fra energiforbruk, drivstoff-forbruk, avfallshåndtering, reising, samt utslipp i verdikjeden (f.eks. produksjon og transport av produkter).

I klimaregnskapet regnes forbruket til forlaget i et gitt rapporteringsår om til tonn CO₂-ekvivalenter i tråd med den anerkjente internasjonale standarden for klimaregnskap, «the Greenhouse Gas Protocol».

Oversikten over våre utslipp er basert på tilgjengelig informasjon for beregning både for oss og alle øvrige aktører i forlagets verdikjede, samt antall utgivelser og eksemplarer. Det betyr at der det er leverandører som per i dag ikke kan fremlegge klimaavtrykk på våre produkter og tjenester, er ikke disse inkludert i forlagets energi- og klimaregnskap. Det må derfor forventes at fotavtrykket av denne grunn vil øke når den manglende informasjon blir tilgjengeliggjort. Vi må også forvente at klimafotavtrykket til forlaget vil øke når pandemien Covid-19 er over og samfunnet er tilbake til «den nye normale hverdagen». Vi konstaterer at en del av reduksjonene ikke uventet også skyldes Covid-19. For klimaregnskap 2021 er klimafotavtrykk beregnet på 90 prosent av forlagets samlede bokproduksjon – en økning på 4 prosentpoeng fra 2018.

Vi har et mål om å redusere våre klimagassutslipp med 50 prosent innen

– 12 %

Cappelen Damm har redusert utslippene fra virksomheten (både direkte og indirekte utslipp) med 12 prosent sammenliknet med første måling i 2018.

+ 21 %

Selskapet hadde en omsetningsvekst fra 2018 til 2021 på 21 prosent.

2030. Siden basisåret 2018 har vi redusert utslippene med 25 prosent, viste fjorårets klimaregnskap. Når vi ser at forlagets klimaregnskap for 2021 viser en økning, er dette kombinasjon av reduksjoner grunnet COVID samt konsekvenser ved gjenåpning, med påfølgende nedstenging av samfunnet med gitte restriksjoner. 2021 var preget av kraftig ubalanse i tilbud/etterspørsel i tillegg til globale logistikkproblemer ved leveringer av papir til trykkeriene vi samarbeider med, samt vesentlig økte kostnader i verdikjeden. For å sikre leveranser høsten 2021 valgte forlaget å fordele eksemplarene på flere opplag og splitte leveranser fra ulike trykkerier. Forlaget har også vært tvunget til å benytte alternative papirkvaliteter fremfor de foretrukne anbefalte papirkvaliteter med lavere CO₂e. I tillegg har Cappelen Damm lagt inn ytterligere beregninger for klimagassutslipp ved at elektrisitet ved vårt kontor i Kristiansand er medregnet samt all distribusjon fra Sentraldistribusjon er hensyntatt – ikke bare distribusjon av forlagets bøker. I tillegg er det klimagassutslipp for forlagets distribusjon av bøker ved Bladcentralen.

Forlagets målsetting er likevel klar der forlaget skal være klimanøytral på

– 33 %

Siden 2018 har vi redusert utslippene med 33 % per omsatt krone, 28 % per tittel utgitt og 19 % per ansatt.

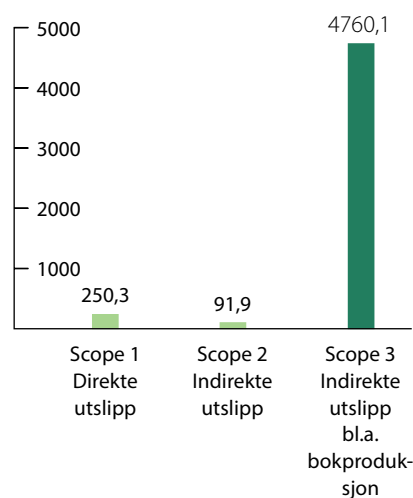
92 %

Nesten alle utslippene, dvs. 92 prosent, fra virksomheten er knyttet til trykking og produksjon av bøker.

egne utslipp innen 2026. Reduksjon av forlagets utslipp skjer gjennom hele verdikjeden «fra skog til bok». Dette skjer ved enten å gjøre nåværende komponenter mindre forurensende og søke produksjonsmetoder som har mindre klimagassutslipp, eller finne nye og lavere utslippsalternativer på materialer som inngår i den trykte bok.

Til tross for økningen er det gledelig å konstatere at forlagets egne utslipp ble redusert med 32% fra 2020 og 51% siden 2018 som er utgangspunktet for forlagets klimaregnskap.

Klimagassutslipp i 2021 (tCO₂e)

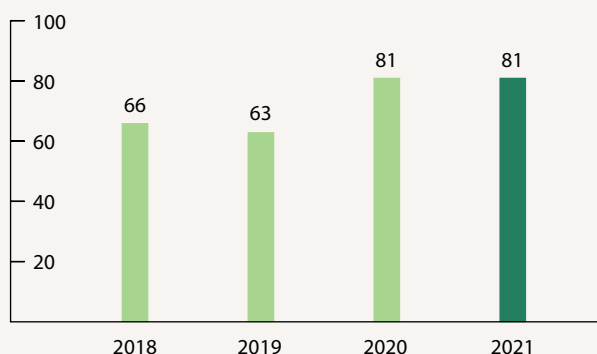
99 %

Det meste av våre driftsutslipp kommer fra fyring ved Sentraldistribusjon AS. Fra 2026 skal det ikke lenger brukes fyringsolje. Det vil gi et betydelig kutt i utslippene fra Scope 1.

Regnskap og målsettinger i eget hus

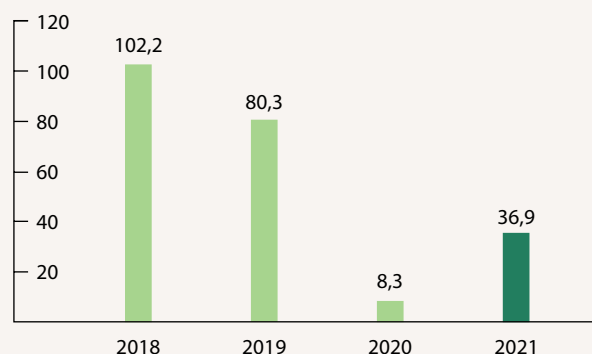
Under viser vi noen utvalgte tall fra klimaregnskapet til Cappelen Damms drift av hovedkontoret i Akersgata i Oslo, sammen med målsettinger og tiltak. Alle målsettinger som det henvises til, skal være fullført innen 2025.

Avfall og ombruk (%)
Mål gjenvinningsgrad: 70%

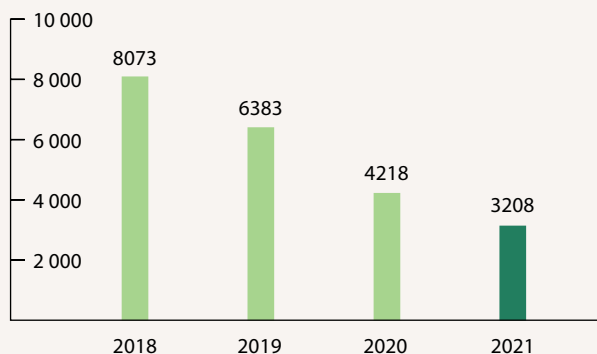
Tiltak: Kontinuerlig fokus på utsortering for opprettholdelse og forbedring av gjenvinningsgrad.

Flyreise (Co₂e)
Mål: Vi skal redusere antallet flyreiser med 10 %.

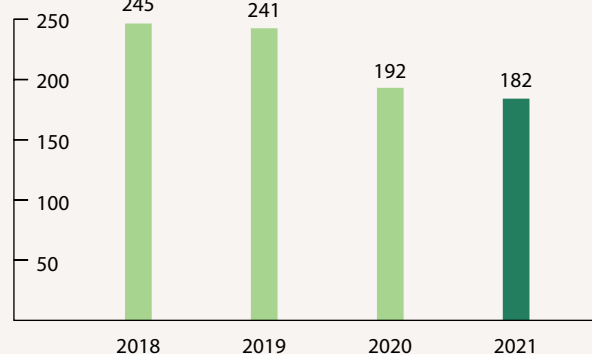
Tiltak: Der det er mulig skal videomøter erstatte fysiske møter.

Bruken av skrivepapir (Kilo)
Mål: Vi skal redusere bruken av skrivepapir med 30 % og redusere papiravfallet med 10 %.

Tiltak: Vi implementerer ny teknologi for å fremme papirløse korrekturprosesser der målet er at all korrektur skal være digital.

Energi (kWh per kvm.)
Mål for energiforbruk ved hovedkontoret: 140 kWh per kvm. Vi skal redusere forbruket med 5 % ift. 2020.

Tiltak: Bytte ut lysarmaturene til LED-belysning med bevegelsessensorer der dette er mulig/hensiktsmessig.

Slik jobber vi videre

KLIMAKVOTER

Cappelen Damm fortsetter å jobbe med å redusere fotavtrykket vårt i alle ledd av bokproduksjonen og -distribusjonen, samt i vår egen kontordrift. I tillegg har vi valgt å kjøpe klimakvoter for å kompensere for utslipp på noen av forlagets utgivelser. De første kvotene ble kjøpt i 2021. Forlagets første klimakompenserte utgivelse var av Sir David Attenborough med *Et liv på vår planet*.

Klimanøytral, klimakompensert og kvoter – dette er «big business» der også «Netto null» har blitt et buzzord i bedrifters kommunikasjon rundt klimagassutslipp. Mange kjøper kvoter med tvilsom

klimaeffekt. Påstander om klimanøytralitet gjennom kvotekjøp kan være ren grønnvasking. Stadig flere selskap setter mål om å bli klimanøytrale, og for å klare dette kjøper de kvoter i det frivillige kvotemarkedet. Men i et komplekst og lite transparent marked er det svært vanskelig å vite hvilke kvoter som faktisk har reell klimaeffekt. Samtidig må vi passe på at terskelen for å snakke om bærekraft ikke blir så høy at bedrifter ikke tør kommunisere deres strategi.

En kvote er et verdipapir som kan kjøpes for å kompensere for utslipp. Prosjekter kan bidra til å erstatte fossile energikilder

i utviklingsland. Ut fra beregninger vet man også hvor mye CO₂ prosjektene forhindrer fra å slippe ut i atmosfæren. Og det er denne utslippsreduksjonen man bidrar til ved å kjøpe kvoter. Cappelen Damm prioriterer klimakvoter i det frivillige markedet som fjerner CO₂ fra atmosfæren enten naturlig eller teknisk.

Klimakvoter i seg selv løser imidlertid ikke samfunnets utfordringer. Vår målsetting er å redusere klimafotavtrykket gjennom hele verdikjeden.

DATALAGRING OG KLIMAGASSAVTRYKK

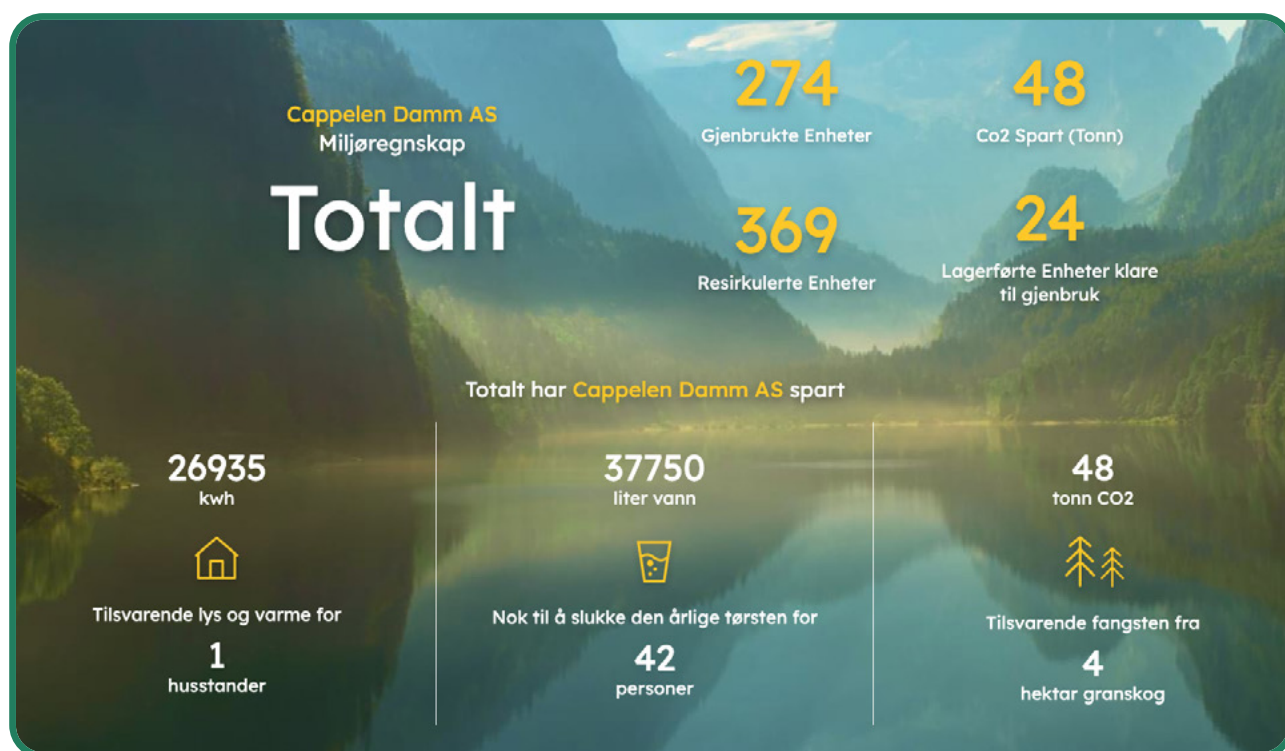
Vi flyr mindre, men bruker mer data privat, i undervisning og i møter. Denne utviklingen har blitt forsterket under pandemien, og utviklingen vil fortsette. IKT er en del av løsningen, og teknologiutviklingen kan hjelpe oss å nå bærekraftsmålene der digital omstilling er grønn omstilling gitt at dette gjøres riktig. Alle grønne IKT-løsninger er ikke oppfunnet, men handler om et bredt spekter av løsninger som f. eks. hvordan skaffe datakraft som bruker mindre strøm, datarom som gjenbraker overskuddsvarme fra computerkraft til oppvarming av kontorlokaler i samme hus, automatisk sletting av backup, logger, mailkontoer og gjenvinning av brukt IT-hardware. Hver dag kommer utviklingen noe lenger. Når vi benytter nettsider og intranett,

sender e-post og tweeter, skaper vi større klimaavtrykk enn mange tenker over. Digitalt er fysisk. Mye data vi lagrer blir aldri brukt, vi samler, lagrer og bruker det ikke igjen. All digital bruk har et fysisk fotavtrykk! Løsningen er ikke å slutte å lage godt innhold digitalt, men vi må slutte med å lage digitalt innhold som bare blir liggende og ta opp lagringsplass.

Det er utfordrende å få tallmateriale på CO₂ ved skyløsninger. Sikkert av samme grunn er det få bedrifter som hensyntar CO₂ ved data i sine energi- og klimaberegninger. Forlaget er av den oppfatning av flere burde inkludere servertjenester i Scope 3, kategori 1 (kjøp av varer og tjenester).

I november 2021 har forlaget dataservere ved Intility. Da forlaget startet samarbeidet først i november, er ikke dette hensyntatt i forlagets klimaregnskap for 2021. August 2021 signerte forlaget avtale med Greentech AS for gjenvinning av teknisk datautstyr (brukte mobiler, PC-er, MAC-er, servere etc.). Det som har verdi for videre salg, vil bli rensert på sertifisert vis, slik at vi er sikre på at våre data ikke havner på avveie. Deretter blir det rensert fysisk, evt oppgradert og videresolgt på markedet. Forlaget har tilgang til miljøregnskap på innlevert utstyr.

Et foreløpig miljøregnskap per 3 november 2021. Dette er ikke godskrevet klimaregnskap for 2021.

Her er noen tips på hva man kan gjøre både som forbruker og bedrift for å redusere klimagassutslipp på data:

- Mindre strømming
- Bruk grønne it-selskaper/strømselskaper
- Vurder om du virkelig trenger den høyeste oppløsningen. Hvor mye energi du bruker, er direkte avhengig av mengden data du sender og mottar.
- Skru av mobil og pc når du sover
- Unngå å sende unødvendige e-poster, særlig til mange mottakere
- Slett de e-poster du ikke trenger
- Si opp abonnement på nyhetsbrev som du ikke leser
- Bruk spesifikke søkeord når du søker på internett
- Slett gamle filer/korrekturer som ligger på servere
- Sikre at du har backup av dine bilder og filer, men ikke ta backup av backupen og duplisere alle dine data på ulike skytjenester uten å slette den gamle dersom du bytter tjenesteleverandør. Eksempelvis: Mange har bildene sine automatisk lastet opp fra mobil til Telenors tjeneste «MinSky», i tillegg tar man backup til iCloud, og noen har i også backup i Dropbox eller Google photo. Da blir det mangedoblet lagring og økt fotavtrykk selv

om flere av disse tjenestene tilbys gratis eller nesten gratis inntil en viss antall gigabyte.

Å etterleve disse forslagene vil gi bedre struktur i arbeidshverdagen, tidstyver elimineres og mindre lagringsplass er påkrevd. Med disse enkle aktivitetene forventer forlaget at CO₂-avtrykk ved datalagring reduseres.

SCIENCE BASED TARGETS INITIATIVE (SBTI)

Forlaget har satt ambisiøse mål om reduksjon av klimaavtrykk og arbeider for reduksjon av klimaavtrykk fra «skog til bok». Forlagets ambisjon er ikke kun forlagets egne utslipp, men også produksjon av bøker, som primært produseres i utlandet. Det som virkelig betyr noe, er de indirekte utslipp, som ofte kan utgjøre ca. 90 prosent og mer for de fleste bedrifter. Forlaget skal lykkes ved enten å gjøre nåværende komponenter og materialer mindre forurensende og søke produksjonsmetoder som har mindre klimagassutslipp, eller finne nye og lavere utslippsalternativer på materialer som inngår i den trykte bok.

I 2015, gjennom Parisavtalen, avtalte de fleste av verdens land at global oppvarming skal holdes til under to grader. Og helst bare halvannen grad regnet fra 1850. Science Based Target-initiativet er vitenskapsbaserte mål som gir en tydelig definert vei for bedrifter for å redusere klimagassutslipp. Mål betraktes som "vitenskapsbasert" hvis de er i tråd med det som den nyeste klimavitenskapen anser som nødvendig for å oppnå målene i Parisavtalen.

Når det gjelder SBTi, kvalifiseres forlaget som SME (små og mellomstore bedrifter) da vi har under 500 ansatte. Det betyr

at det kun er scope 1 og 2 som trenger å inkluderes, ikke scope 3. Derfor er det gjort målestimer basert på utslippene i scope 1 og 2. Forlaget ønsker likevel å lage et SBT for scope 3 til tross for at det ikke vil kunne inkluderes i SBT-søknaden.

Prosessen er som beskrevet under sammen med modellen for beregninger.

1. Kartlegge og måle utslipp

- Scope 1 & 2
- (Scope 3)

2. Velg mellom 1,5 eller godt under 2-graders mål

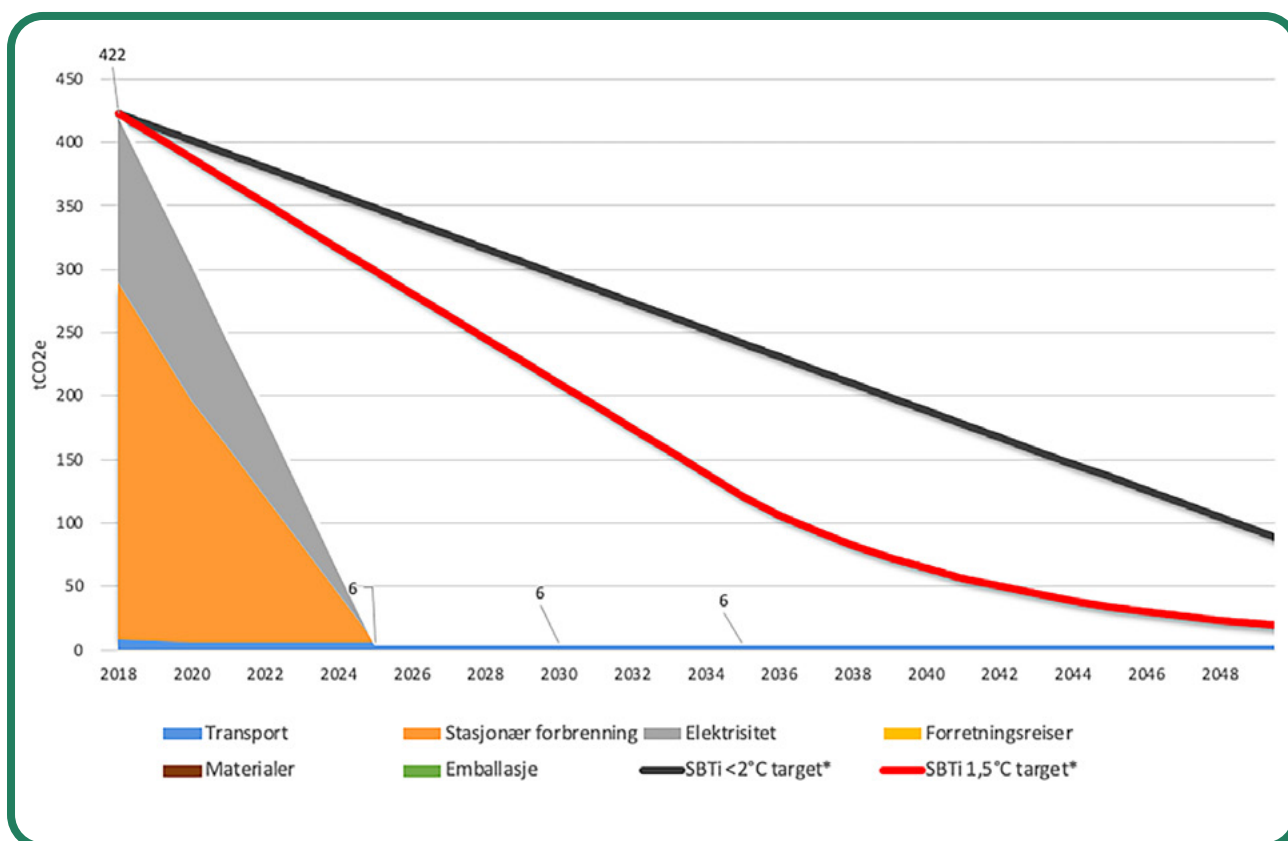
- Oppnå de utvalgte målene innen 2030

Forlagets ambisiøse målsetting er iht Science Based Targets-initiativet. Under vises modellen som viser utslippskuttene ved kutt i fyringsolje fra 2025, samt kjøp av 100% opprinnelsesgarantier fra og med 2025. Som modellen viser, blir det et ganske brått utslippskutt fra 2025.

- Fyringsolje vil være forbudt fra 2025.
- Opprinnelsesgarantier kjøpes for å dekke 100% av elektrisitetsforbruket fra 2025.
- Modellen tar utgangspunkt i at 100% av utslippene til Cappelen Damm tilknyttet elektrisitet er 0 fra og med 2025 (ved kjøp av opprinnelsesgarantier).

Science Based Targets-initiativet (SBTi) driver ambisiøse klimatiltak i privat sektor ved å gjøre det mulig for selskaper å sette vitenskapsbaserte utslippsreduksjonsmål.

Cappelen Damm søkte om SBTi-avtale februar 2021.

*Formidling av kunnskap.
Vårt ansvar siden 1829.*